

ODRODZENIE I REFORMACJA W POLSCE

tom LIII ■ Polska Akademia Nauk ■ Instytut Historii ■ ISSN 0029-8514

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

ODRODZENIE I REFORMACJA W POLSCE

TOM LIII

Wydawnictwo Naukowe *Semper*[®]
Warszawa 2009

www.rcin.org.pl

RADA REDAKCYJNA

Andrzej BOROWSKI, Juliusz DOMAŃSKI, Henryk GMITEREK,
Mirosława HANUSIEWICZ-LAVALLEE, Janusz MAŁŁEK, Jan MIERNOWSKI,
Lech SZCZUCKI, Janusz TAZBIR, Wojciech TYGIELSKI

REDAKCJA

Danilo FACCA, Adam KARPIŃSKI, Edmund KIZIK, Wojciech KRIEGSEISEN,
Adam MANIKOWSKI (redaktor), Ida RADZIEJOWSKA (sekretarz),
Piotr SALWA (redaktor), Marta WOJTKOWSKA-MAKSYMİK (sekretarz)

Adres redakcji:

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa

© Copyright by Polska Akademia Nauk — Instytut Historii
and Wydawnictwo Naukowe *Semper*®, Warszawa 2009

© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted,
in any form or by any means without the prior permission of the publishers,
Instytut Historii PAN and Wydawnictwo Naukowe *Semper*®.

© Wszelkie prawa zastrzeżone.

Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga
pisemnego zezwolenia Instytutu Historii PAN i Wydawnictwa Naukowego *Semper*®.

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

PL ISSN 0029-8514

Wydawnictwo Naukowe *Semper*®

Redakcja i Studio Graficzne:

ul. Mariensztat 8
00-302 Warszawa
tel./fax: 22 538 92 03

Dział handlowy:

ul. Bednarska 20A
00-321 Warszawa
tel./fax: 22 828 49 73
e-mail: redakcja@semper.pl

www.semper.pl

Nakład: 500 egz.

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Juliusz Domański</i> (Warszawa), Kilka uwag o roli przekładu w kulturze. Perspektywa rzymska.	7
<i>Francesco Tateo</i> (Bari), Przekład, upowszechnienie, wybory językowe w prozie humanistycznej.	13
<i>Jean Balsamo</i> (Reims), Przekłady z języka włoskiego na francuski w XVI wieku: Między gloryfikacją języka a praktyką wydawniczą	27
<i>Włodzimierz Olszaniec</i> (Warszawa), Iacopo Angeli da Scarperia, łaciński tłumacz <i>Listu Pseudo-Arysteasa</i>	45
<i>Jean-Louis Charlet</i> (Aix-en-Provence), Łacińskie przekłady epigramatów z <i>Antologii greckiej</i> : Niccolò Perotti, Antonio i Giacomo Costanzi	55
<i>Paolo Viti</i> (Lecce), Poliziano jako tłumacz.	69
<i>Francesco Furlan</i> (Paryż), Dwujęzyczność Leona Battisty Albertiego	89
<i>Barbara Milewska-Ważbińska</i> (Warszawa), W poszukiwaniu Homera. Uwagi o renesansowych przekładach <i>Iliady</i>	109
<i>Andrea A. Robiglio</i> (Freiburg i. Breisgau), Dante na soborze w Konstancji.	119
<i>Andrea Piccardi</i> (Szczecin), Przypadek autotranslacji. <i>Del felice progresso di Borso d'Este</i> Michele Savonaroli	151
<i>Martin L. McLaughlin</i> (Oksford), <i>Titi Romani Historia</i> : nowela o Tytusie i Gisippie w łacińskim przekładzie Mattea Bandella (1509)	167
<i>Gilbert M. Tournoy</i> (Leuven), <i>Institutio principis Christiani</i> Erazma i jego pierwszy opublikowany przekład francuski	197
<i>Danilo Facca</i> (Warszawa), Przekłady Aleksandra z Afrodyzji i myśl renesansu	213
<i>Sebastiano Valerio</i> (Foggia), Tłumaczenie klasyków chrześcijańskich dla Bony Sforzy	231
<i>Marta Wojtkowska-Maksymik</i> (Warszawa), <i>Dalida</i> Luigiego Grota w przekładzie Jana Smolika	263
<i>Anna Gallewicz</i> (Warszawa), Nowela o Ghismondzie (<i>Dekameron</i> IV, 1) w tłumaczeniu Hieronima Morsztyna	273

POLEMIKI I DYSKUSJE

<i>Janusz Tazbir</i> (Warszawa), Dalszy ciąg sporu o „mowę Iwana Mielezki”.	291
---	-----

PRZEKŁADY Z JĘZYKÓW KLASYCZNYCH

Marsilio Ficino, <i>Przedmowa Marsilia Ficina z Florencji do księgi Hermesa Trismegistosa, dla Kosmy Medyceusza, ojca ojczyzny</i> , przełożył, wstępem i przypisami opatrzył <i>Mikołaj Antczak</i> (Warszawa).	299
---	-----

Marsilio Ficino, <i>O boskim szale</i> , przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Mikołaj Antczak (Warszawa)	307
---	-----

RECENZJE I NOTY

<i>Ungärlandische Antitrinitarier IV: Ferenc Dávid</i> , éd. par M. Balázs („Bibliotheca dissidentium. Répertoire des non-conformistes religieux des seizième et dix- septième siècles”, t. XXVI) (<i>Lech Szczucki</i>)	319
Jolanta Gwioździk, Edward Różycki, <i>Druki XVI wieku w zbiorach Biblioteki Katedralnej we Lwowie</i> (<i>Jakub Z. Lichański</i>)	320
Barbara Góra, <i>Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie 1828– 2000</i> ; Janusz Tondel, <i>Inkunabuły w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie</i> (<i>Jakub Z. Lichański</i>)	326
James Hankins, Ada Palmer, <i>The Recovery of Ancient Philosophy in the Renaissance: A Brief Guide</i> (<i>Aneta Kliszcz</i>)	331
Grażyna Jurkowlaniec, <i>Epoka nowożytna wobec średniowiecza. Pamiątki przeszłości, cudowne wizerunki, dzieła sztuki</i> (<i>Ryszard Knapiński</i>)	335
Juliusz Domański, <i>Philosophica, Paraphilosophica, Metaphilosophica. Studia i szkice z dziejów myśli dawnej</i> (<i>Włodzimierz Olszaniec</i>)	345
Magdalena Kuran, <i>Retoryka jako narzędzie badania perswazji w postyllografii polskiej XVI wieku (na przykładzie „Postylli katolickiej” Jakuba Wujka)</i> (<i>Dorota Kuśmirek-Wrzos</i>)	347
Roman Krzywy, <i>Sztuka wyborów i dar inwencji. Studium o strukturze gatunkowej poematów Jana Kochanowskiego</i> (<i>Jacek Głazewski</i>)	350
Marta Wojtkowska-Maksymik, „ <i>Gentiluomo cortigiano</i> ” i „ <i>dworzanin polski</i> ”. <i>Dyskusja o doskonałości człowieka w „Il libro del Cortigiano” Baldassara Castiglione’ego i w „Dworzanie polskim” Łukasza Górnickiego</i> (<i>Ewa Rot</i>)	357
„ <i>Quaderni per la Storia dell’Università di Padova</i> ” 2007, 40 (<i>Jan Ślaski</i>)	362

KRONIKA

Profesor Jolancie Dworzaczkowej z okazji jubileuszu 85-lecia urodzin i 60-lecia twórczości naukowej	367
--	-----

IN MEMORIAM

Aldo Stella (1923–2007) (<i>Jan Ślaski</i>)	385
Wacław Urban (1930–2009) (<i>Zdzisław Pietrzyk</i>)	391

AUTORZY TOMU

Prace publikowane w części „Artykuły i rozprawy” są pokłosiem sesji naukowej „Przekłady z języków klasycznych i wernakularnych w dobie renesansu” zorganizowanej w maju 2009 roku na Uniwersytecie Warszawskim przez Instytut Filologii Klasycznej i Instytut Badań Interdyscyplinarnych „Artes Liberales”. Redaktorzy naukowcy tej części to Włodzimierz Olszaniec i Piotr Salwa.

ZASADY PRZYGOTOWYWANIA ARTYKUŁÓW DO DRUKU W „ODRODZENIU I REFORMACJI W POLSCE”

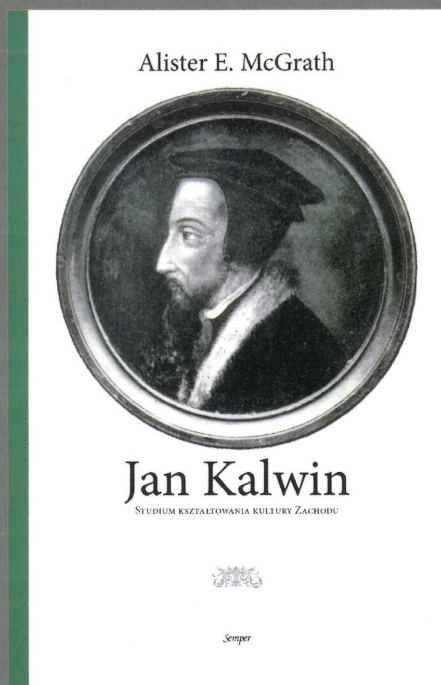
UWAGI OGÓLNE:

1. Prosimy unikać, jeśli to możliwe, znaków lub liter akcentowanych niewystępujących we współczesnych językach europejskich.
2. Akceptujemy odbitki fotograficzne na cienkim, błyszczącym, gładkim papierze (ewentualnie pozytywy w stopniach szarości w skali 1:1).
3. Rysunki kreskowe prosimy przygotowywać tuszem na kalce lub białym kartonie. Akceptujemy też dobrej jakości odbitki kserograficzne.
4. Przypisy należy numerować w ciągu.
5. Tytuły dzieł obcych i miejsce ich wydania należy podawać w wersji oryginalnej.
6. Cytowane w przypisach dzieła należy podawać — za pierwszym razem — w pełnym zapisie bibliograficznym w sposób następujący: pierwsza litera imienia autora — kropka, nazwisko — przecinek, tytuł dzieła — przecinek, wydawnictwo — przecinek, miejsce i rok wydania — przecinek, strona — kropka, numer(y) stron(y) — kropka. Przykłady:
 - K. Górski, *Problematyka religijności w epoce potrydenckiej*, w: *Id.*, *Studia i materiały z dziejów duchowości*, wyd. Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1980, s. 241.
 - E. H. Kantorowicz, *Dwa ciała króla. Studium ze średniowiecznej teologii politycznej*, przeł. M. Michalski, A. Krawiec, red. nauk. J. Strzelczyk, PWN, Warszawa 2007, s. 49.
 - A. Brückner, *O różnowierstwie polskim słów kilka*, „Reformacja w Polsce” 1921, I, s. 1–14.
7. W przypisach do dzieł cytowanych za starymi drukami lub rękopisami należy podać miejsce przechowywania egzemplarza oraz jego sygnaturę. Przykłady cytowania źródeł rękopiśmiennych:
 - Wiedeń, Haus-, Hof- Und Staatsarchiv, Polen I 13, fasc. 9, k. 19–20v.
 - Kraków, Biblioteka Czartoryskich, rkps 1403, k. 15.
8. Przy podawaniu dat nazwy miesięcy w tekście należy pisać słowami, w przypisach zaś — liczbami (np. 13 V 1559).
9. Należy stosować skróty: *op. cit.*, *ibidem*, *Id.* (=Idem), *Ead.* (=Eadem), *oprac.*, *wyd.*, *red.*, *k.* (=karta).
10. Recenzja powinna zawierać dokładny opis bibliograficzny omawianej książki (z podaniem liczby stron, ilustracji, nazwą wydawnictwa i tytułem serii). Do recenzji prosimy dołączyć skan okładki recenzowanej publikacji.
11. Artykuły powinny być zaopatrzone w zwięzłe streszczenia w języku angielskim (do 1 strony maszynopisu sformalizowanego).
12. Autorzy powinni skontaktować się z redaktorami — co najmniej trzy miesiące przed planowanym oddaniem tekstu — w celu ustalenia dopuszczalnej jego objętości.
13. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca.

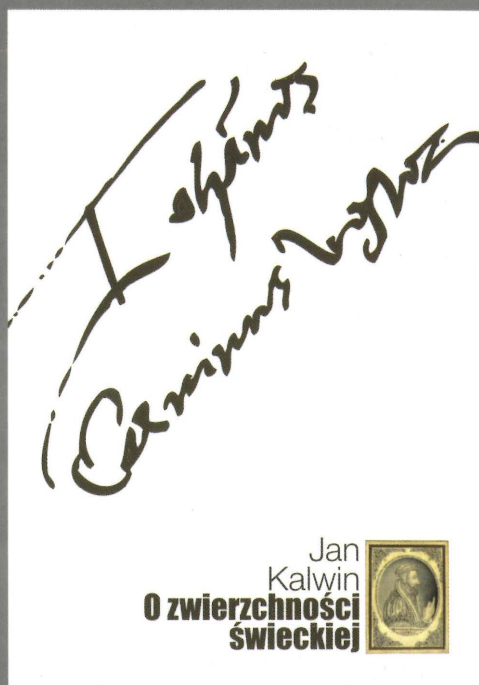
W PRZYPADKU ARTYKUŁU PISANEGO NA KOMPUTERZE PROSIMY O PRZESTRZEGANIE NASTĘPUJĄCYCH REGUŁ:

- a) tekst, tytuły i śródtytuły należy wyrównywać do lewej, nie stosować żadnych przeniesień ani wcięć akapitowych (akapity należy zaznaczać podwójnym wciśnięciem klawisza <enter>); tzw. formatowanie w edytorze jest zbędne i może być źródłem błędów w trakcie konwersji;
- b) litery (znaki specjalne) lub takie, których autor nie może uzyskać w danym edytorze, prosimy jednoznacznie kodować unikalnymi dla danego tekstu znakami (lub ich grupami) i załączyć legendę;
- c) przypisy — niezależnie od tego, czy są włączane pod tekstem czy nie — prosimy dodatkowo skopiować do oddzielnego pliku;
- d) prosimy nie stosować żadnych dodatkowych spacji (np. w celu spacjowania tekstu); prosimy też o usunięcie podwójnych spacji; z drugiej strony należy pamiętać, że pisownia polska w zasadzie (poza wyjątkami w rodzaju: m.in.) nie dopuszcza braku spacji po znaku przestankowym (błędne są więc np. zapisy J.A.<spacja>Cooper, J.A.Cooper, poprawny zaś: J.<spacja>A.<spacja>Cooper);
- e) akcentowane są następujące wyróżnienia w tekście z większości edytorów: kursywa, pogrubienie, frakcja dola i górna;
- f) artykuł należy przesłać mejlem, zapisać na dyskietce lub nagrać na płyty CD albo DVD; akceptujemy także popularne programy pakujące (np. ARJ);
- g) nazwę i wersję edytora oraz dane o formacie ilustracji prosimy — w zależności od nośnika — albo umieścić na etykiecie dyskietki lub płyty, albo podać w mejlu.

Wydawnictwo Naukowe Semper
przedstawia:

Alister E. McGrath
„Jan Kalwin. Studium kształtowania
kultury Zachodu”

Jan Kalwin
„O zwiernchności świeckiej”

<http://semper.istore.pl>

Wydawnictwo Naukowe
Semper[®]
Warszawa 00-302
ul. Mariensztat 8
tel./fax: 022 538 92 03
redakcja@semper.pl
www.semper.pl

www.rcin.org.pl

